

การศึกษาวิเคราะห์กริยาวลีในจารึกพะเยา
AN ANALYTICAL STUDY OF VERB PHRASES IN PHAYAO INSCRIPTIONS

รัช มั่นต่อการ¹, สุนันท์ อัญชลีอนุกุล²,
จารุวรรณ เบญจาทิกุล³, วรวรรณ์ ศรียาภัย³
TACH MONTOKARN¹, SUNAN ANCHALEENUKUL²,
JARUWAN BENJATIKUL³, WARAWAT SRIYABHAYA³
ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ.2561

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์คำกริยาวลีที่ปรากฏในจารึกพะเยา ผู้วิจัยใช้หลักเกณฑ์การกลายรูปของภาษาเป็นแนวคิดในการวิเคราะห์ โดยคัดเลือกจารึกพะเยาจำนวน 58 หลัก เพื่อการศึกษาวิเคราะห์และกำหนดขอบเขตหัวข้อการวิเคราะห์ ไว้ 3 ประการ คือ 1. ส่วนหลักของกริยาวลี 2. ส่วนเสริมของกริยาวลี และ 3. ส่วนขยายของกริยาวลี ส่วนหลักของกริยาวลี ผู้วิจัยแบ่งไว้ 2 ประการ ประกอบด้วย ส่วนหลักที่เป็นกริยาเดี่ยว และส่วนหลักที่เป็นกริยาเรียง ส่วนเสริมของกริยาวลี แบ่งออกเป็น 3 ประการ ประกอบด้วย คำช่วยกริยา คำปฏิเสธ กรรมตรง ส่วนขยายกริยาวลี แบ่งออกเป็น 3 ประการ ประกอบด้วย บุพบทวลี วิเศษณ์วลี และปริมาณวลี ผลการวิจัยพบว่าส่วนหลักของกริยาวลีที่เป็นกริยาเดี่ยว จำนวน 30 คำ ส่วนหลักของกริยาวลีที่เป็นกริยาเรียงจำนวน 11 คำ ส่วนเสริมที่เป็นคำช่วยกริยาพบจำนวน 10 คำ ส่วนเสริมที่เป็นคำปฏิเสธพบจำนวน 3 คำ ส่วนเสริมที่เป็นกรรมตรง พบจำนวน 10 คำ ส่วนขยายที่เป็นบุพบทพบจำนวน 5 คำ ส่วนขยายที่เป็นวิเศษณ์วลี พบจำนวน 4 คำ ส่วนขยายที่เป็นปริมาณวลีพบจำนวน 5 คำ

คำสำคัญ: 1. กริยาวลี 2. จารึกพะเยา

Abstract

The paper aimed at analyzing verb phrase in Phayao inscriptions. The researcher used the language translation criteria as the concept of analysis. Fifty-eight Phayao inscriptions were used as the main source for the present study

¹ นักศึกษาปริญญาเอก ศศ.ด.(ภาษาไทย) คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

² รองศาสตราจารย์ ดร. คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

with the scope of the study based on three analytical topics; (i) main part of verb phrases, (ii) supporting part of a verb phrase, and (iii) modifier of verb a phrase. The major part of verb phrase was divided into two kinds, single verb, and serial verb while an additional part of verb phrases was divided into five parts consisting of an auxiliary verb, negation, direct object, dative (indirect object), and complement. Verb phrase modifier was classified into three kinds; a prepositional phrase, an adverbial phrase, and quantifiers. Findings indicated 30 single verbs, 11 serial verbs, 10 auxiliary verbs including 3 additional negative words, 10 directs objects, 5 prepositional modifiers, 4 adverbial modifiers and 5 phrasal quantified modifiers.

Keyword: 1. Verb Phrases 2. Phayao inscriptions

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

กริยาวลี (Phrasal verbs) คือ วลีที่มีหน่วยกริยาเป็นส่วนประกอบหลัก เป็นส่วนสำคัญที่สุดของประโยค โครงสร้างของกลุ่มคำที่มีส่วนประกอบเป็นหน่วยคำกริยาจะมีความสัมพันธ์ต่อรูปไวยากรณ์การกสัมพันธ์ (case relation) คำกริยาที่เป็นรูปของไวยากรณ์การกสัมพันธ์ ส่วนใหญ่จะมีโครงสร้างเป็นกริยาเรียง (serial verb) หมายถึงกริยาจำนวน 2 คำขึ้นเรียงต่อกันโดยไม่มีคำเชื่อมใด ๆ มาแทรกระหว่างกริยา (กึ่งกาญจน์ เทพกาญจน์, 2559, หน้า 185) นักภาษาศาสตร์เชื่อว่าการจำกัดความตามทฤษฎีการสร้างหน่วยกริยาเรียงนั้น จะมาจากการศึกษาโครงสร้างที่หลากหลายรูปแบบของคำกริยา นักภาษาศาสตร์จึงสนใจที่จะศึกษาว่าหน่วยในคำกริยาเรียงจะมีคุณสมบัติที่แตกต่างกันออกไป การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างของกริยานั้น ก็ยังสามารถรักษาโครงสร้างเดิมไว้ของหน่วยการสร้างทางไวยากรณ์ได้ (นวรรณ พุณธเมธา, 2554, หน้า 28)

ผู้วิจัยให้ความสนใจที่จะศึกษากกริยาวลีในจารึกพะเยาเนื่องจากจารึกพะเยาเป็นจารึกโบราณที่มีพัฒนาการด้านภาษาจากจากวัฒนธรรมของกลุ่มชนหนึ่งไปสู่กลุ่มชนอีกกลุ่มหนึ่งได้แก่พัฒนาการของตัวอักษรสมัยสุโขทัยเป็นต้นเค้าแบบอย่างของอักษรฝักขามโดยจารึกพะเยาหลักที่ 1 ได้สร้างขึ้นในปี 1954 ดังนั้นภาษาและตัวอักษรที่ปรากฏในจารึกพะเยาจึงมีอิทธิพลมาจากภาษาและตัวอักษรสมัยสุโขทัย โดยเฉพาะส่วนกริยาวลีที่ปรากฏในจารึกพะเยาที่ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาย่อมมีความเปลี่ยนแปลงแตกต่างจากส่วนกริยาวลีในปัจจุบัน ผู้วิจัยจะศึกษาประเด็นที่เกี่ยวกับโครงสร้างของกริยาวลีเพื่อแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของกริยาวลีที่เข้ามาเป็นส่วนในการชี้เฉพาะคำและประโยคที่มีใจความสำคัญ เพื่อให้รับรู้ถึงส่วนหลัก ส่วนเสริม และส่วนขยาย ในจารึกเมืองพะเยาว่ามีคำและลักษณะเฉพาะตามโครงสร้างไวยากรณ์อย่างไร

2. โจทย์วิจัย

การศึกษากิริยาวลีในมิติที่เป็นประเด็นสำคัญที่สุดของโครงสร้างประโยคในจารึกพะเยาเพื่อหาบรรทัดฐานและอิทธิพลการใช้วลีที่มีต่อปัจจุบัน

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างกิริยาวลีที่ปรากฏในจารึกพะเยา

4. กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิเคราะห์

ในการศึกษากิริยาวลีในจารึกพะเยา ผู้วิจัยในกรอบแนวความคิดวิเคราะห์ของกิ่งกาญจน์ เทพกาญจนา โดยใช้หลักเกณฑ์การกลายของภาษารูปแบบกิริยาวลีเป็นไปตามโครงสร้างของคำกิริยาวลีจะมีความหมายที่สอดคล้องกับแผนภูมิเหตุการณ์แสดงสถานที่

5. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

5.1 ทำให้ทราบกิริยาวลีที่ปรากฏในจารึกพะเยา

5.2 ทำให้ทราบพัฒนาการของกิริยาวลีในจารึกพะเยา

6. วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 4 หัวข้อ คือ การเก็บรวบรวมข้อมูล เกณฑ์การคัดเลือกข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

6.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บจากสถานที่หลัก 3 แห่ง ประกอบด้วย

6.1.1 หอวัฒนธรรมนิทัศน์วัดศรีโคมคำ อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

6.1.2 พิพิธภัณฑ์เวียงพาว (วัดลี)

6.1.3 หนังสือตีพิมพ์เผยแพร่เรื่องเกี่ยวกับจารึกพะเยา

6.2 เกณฑ์การคัดเลือกข้อมูล

สำหรับเกณฑ์ในการคัดเลือกข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดไว้ 4 ข้อ คือ 1) จารึกพะเยาหลักที่คัดเลือกต้องมีจำนวนบรรทัดไม่ต่ำกว่า 7 บรรทัดขึ้นไป 2) จารึกหลักที่นำมาศึกษาต้องปรากฏปี พ.ศ. ที่สร้างอย่างชัดเจน 3) ต้องเป็นจารึกพะเยาที่สามารถระบุทะเบียนจารึกได้อย่างถูกต้อง 4) จารึกพะเยาแม้จะมีทะเบียนจารึกเป็นจังหวัดอื่น เช่น ลพ.ลป.กท.ชร. (ลำพูน, ลำปาง, กรุงเทพฯ ฯ, เชียงราย) ก็จะนับเป็นจารึกพะเยาที่สามารถนำมาศึกษาวิจัยได้

6.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้เครื่องมือ 2 อย่าง คือ 1) เครื่องมือเก็บข้อมูล 2) เครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับเครื่องมือเก็บข้อมูล ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือเก็บข้อมูลรวมทั้งสิ้น 20 ชุด โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิเชี่ยวชาญในสาขาวิชาต่าง ๆ จำนวน 5 คน ตรวจสอบและให้คำแนะนำจากนั้น ผู้วิจัยจึงเก็บข้อมูลด้วยเครื่องมือดังกล่าวและมีการประเมินเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญ

6.4 วิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนเป็นลำดับ ดังนี้

6.4.1 วิเคราะห์ข้อมูลในเชิงอักขรวิทยา (paleography)

6.4.2 แสดงตารางข้อมูลเปรียบเทียบ

6.4.3 สรุปตารางและแสดงแนวคิดข้อค้นพบใหม่

7. ผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า กริยาวลีในจารึกพะเยานั้น ประกอบไปด้วยส่วนประกอบของ โครงสร้างทางกริยาวลี 3 ส่วน คือ 1) ส่วนหลักของกริยาวลี 2) ส่วนเสริมของกริยาวลี 3) ส่วนขยายของกริยาวลี ส่วนหลักของกริยาวลี ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ ส่วนหลักที่เป็นกริยาเดียว ส่วนหลักที่เป็นกริยาเรียง ส่วนเสริมของกริยาวลี ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ คำช่วยกริยา คำปฏิเสธ กรรมตรง ส่วนขยายกริยาวลี ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ บุพบทวลี วิเศษณ์วลี ปริมาณวลี

1. ส่วนหลักของกริยาวลี

ส่วนหลักของกริยาวลีจะประกอบด้วยส่วนประกอบ 2 ประการ คือ 1) กริยาเดียว 2) กริยาเรียง ส่วนหลักของกริยาวลีนี้เป็นส่วนสำคัญที่สุดของประโยค ไม่ว่าประโยคนั้นจะเป็นประโยคใหญ่ ประโยคย่อย หรืออนุประโยคก็ตาม

1.1 กริยาเดียว

กริยาเดียวในจารึกพะเยานั้น บอกถึงลักษณะของอาการที่เป็นการกระทำ ในประเภทที่เจาะจง โดยมีโครงสร้างของคำที่เป็นกริยาเดียวที่ชัดเจน ในจารึกพะเยา ปราภคัมภีร์กริยาเดียว เป็นต้นว่า กิน หนี ปลูก ขวน ฟัง ขับ ไถ ฝัง อยู่ ตก ถาม ไป เกิด ให้ ตาย โอย(ทาน) ผู้วิจัยจะแสดงตัวอย่างในตารางที่แสดงส่วนหลักของกริยาเดียว ดังนี้

ตาราง 1 ส่วนหลักกริยาวลีที่เป็นกริยาเดี่ยว

ลำดับ	กริยาวลี		
	ข้อความที่ปรากฏในจารึก	ส่วนหลักกริยาเดี่ยว	ทะเบียนจารึก
1	ผู้ใดกินเกล้ากิน	กิน	ลพ.27/2/3
2	หื้อขับมันหนี	หนี	ลพ.27/2/7
3	ปลูกในรางไม้ไผ่	ปลูก	ลพ.27/1/15

1.2 กริยาเรียง

กริยาเรียง หมายถึง หน่วยคำที่สร้างขึ้นเพื่อประกอบให้เกิดคำกริยาตั้งแต่ 2 คำมาเรียงต่อกัน โดยมีได้มีคำใดมาคั่นกลางระหว่างกริยาตัวแรกและกริยาตัวที่ 2 คำกริยาเหล่านี้ จะปรากฏในรูปของคำที่อิสระในประโยคเดียวกันก็ได้ ในจารึกเมืองพะเยาจะพบว่า ส่วนหลักของกริยาเรียงนั้น จะประกอบไปด้วยคำกริยาที่เรียงต่อกัน รูปแบบของกริยาเรียงนั้น จะสัมพันธ์กับคำที่มาเป็นโครงสร้างประกอบโดยแสดงให้เห็นถึงความหมายของคำที่อยู่ในลักษณะเดียวกันนั่นเอง ดังตัวอย่างคำว่า ฉิบหาย / ตาย / ตก , ดับ/วาย/ตาย เป็นต้น ผู้วิจัยจะแสดงตารางส่วนหลักของกริยาวลี ที่เป็นกริยาเรียงดังนี้

ตาราง 2 ส่วนหลักของกริยาวลีที่เป็นกริยาเรียง

ลำดับ	กริยาวลี		
	ข้อความที่ปรากฏในจารึก	ส่วนหลักกริยาเรียง	ทะเบียนจารึก
1	แลหากมล้างเสียหื้อมันฉิบหายตายตก	ฉิบหาย / ตาย / ตก	ลพ.19/2/12
2	พระเป็นเจ้ามาดุฝงฤกษ์ให้จำเริญ	มา / ดุ / ฝง	พย.5/2/10
3	ดับวายตายเป็นเปรต	ดับ/วาย/ตาย	ลพ.27/2/18

2. ส่วนเสริมกริยาวลี

ส่วนเสริมของกริยาวลี ประกอบด้วย คำช่วยกริยา คำปฏิเสธ กรรมตรง

2.1 คำช่วยกริยา

ในจารึกเมืองพะเยา ปรากฏส่วนของคำช่วยกริยาที่เป็นส่วนเสริมของกริยาหลัก โดยเข้ามาทำให้ประโยคมีใจความที่สมบูรณ์ ส่วนเสริมในคำกริยาช่วยนั้น จะอยู่หน้าส่วนหลักของคำกริยาวลี ซึ่งทำหน้าที่เป็นส่วนขยายความหมายของข้อความในจารึกพะเยา ดังตารางที่แสดงส่วนหลักของกริยาวลีที่มีส่วนเสริมเป็นคำช่วยกริยา ดังนี้

ตาราง 3 ส่วนเสริมที่เป็น คำช่วยกริยา

ลำดับ	ข้อความที่ปรากฏในจารึกพะเยา	กริยาวลี		
		ส่วนเสริม คำช่วยกริยา	ส่วนหลัก คำกริยา	ทะเบียนจารึก
1	จึงหื้อจามออกใส่สีมา	จึง	หื้อ	พย.3/1/12
2	อันยังจักมาภายหน้า	จัก	มา	พย.4/1/3
3	ย่อมมีหินเสมา	ย่อม	มี	ลพ.9/3/9

2.2 คำกริยาปฏิเสธ

คำกริยาปฏิเสธ เป็นวลีส่วนขยายของหน่วยคำกริยาซึ่งอยู่หน้าคำกริยาวลีส่วนหลัก โดยกริยาปฏิเสธจะมีหน่วยคำที่เพิ่มขึ้นมา คือ ห้าม อย่า ไม่ หยุด บ่ โดยจะอยู่ในส่วนหน้าของคำกริยากรรม และส่วนขยายอื่นๆตามมาเช่นกัน โดยคำกริยาปฏิเสธนี้จะทำให้เกิดใจความที่สมบูรณ์และขยายลักษณะอาการของกริยาวลี ในจารึกเมืองพะเยา คำกริยาปฏิเสธจะเป็นส่วนส่วนเสริมหน้ากริยา คำปฏิเสธในจารึกเมืองพะเยานั้น จะปรากฏในรูปของส่วนเสริมหน้าส่วนหลัก และถือว่าเป็นหน่วยสร้างคำให้เกิดความสมบูรณ์และมีความหมายใหม่ในประโยคตามแนวโครงสร้างกริยาวลีปฏิเสธ ดังตารางแสดงส่วนหลักของกริยาวลี ที่มีส่วนเสริมเป็นคำปฏิเสธ ดังนี้

ตาราง 4 ส่วนเสริมที่เป็น คำปฏิเสธ

ลำดับ	ข้อความที่ปรากฏในจารึกพะเยา	กริยาวลี		
		ส่วนเสริม คำปฏิเสธ	ส่วนหลัก คำกริยา	ทะเบียนจารึก
1	อย่าหื้อเป็นขุน	อย่า	หื้อ	ลป.6/1/17
2	บ่เอาคนกับนา	บ่	เอา	พย.3/2/14
3	บ่เลิกการงาน	บ่	เลิก	พย.4/2/5

2.3 กริยาวลีที่เป็นกรรมตรง

กรรมตรง คือ นามวลีแรกที่ทำหน้าที่เป็นส่วนขยายคำกริยาที่เป็นทวิกรรม โดยกรรมตรงนั้นจะปรากฏในลักษณะของส่วนเสริมที่หนึ่งของประโยค โดยจะขยายรูปทำให้เกิดความหมายใหม่ ในจารึกเมืองพะเยามีส่วนของกรรมตรงอย่างเช่นประโยคที่ว่า “เอาหินมาฝังกตหมาย” ส่วนกริยาหลักคือ “เอา” และกรรมตรงที่เป็นส่วนเสริมคือ “หิน” เมื่อรวมโครงสร้างแล้วนั้นจะทำให้เกิดเป็นส่วนขยายกริยาวลีตามโครงสร้างส่วนเสริมของกรรม ดังตารางแสดงส่วนหลักของกริยาวลี ที่มีส่วนเสริมเป็นกรรมตรง ดังนี้

ตาราง 5 ส่วนเสริมที่เป็นกรรมตรง

ลำดับ	กริยาวลี			
	ข้อความที่ปรากฏ ในจารึกพะเยา	ส่วนหลัก คำกริยา	ส่วนเสริม กรรมตรง	ทะเบียนจารึก
1	จึงหื้อจามออกใส่สีมา	จึง	หื้อ	พย.3/1/12
2	ก็ยังหื้อห่มห้อม	ยัง	หื้อ	พย.4/2/5

3. ส่วนขยายกริยาวลี

ส่วนขยายกริยาวลี คือ โครงสร้างของกริยาที่มีส่วนขยายเป็น บุพบทวลี วิเศษณ์วลี ปริมาณวลี และจำนวนวลี เป็นต้น โครงสร้างทางไวยากรณ์ส่วนขยายกริยาวลีจะอยู่ในส่วนหลังของส่วนหลักกริยาวลี โดยจะขยายใจความให้เกิดความสมบูรณ์ในตัว ดังตัวอย่างการอธิบายการจำแนกส่วนของกริยาวลีที่เป็นส่วนหลักกับส่วนขยายที่เป็นกริยาบอกจำนวนวลี เช่น สามมีเงิน 1,000 บาท คำกริยาส่วนหลักคือ “เงิน” ที่อยู่ส่วนหน้าของส่วนขยาย “1,000” ที่เป็นจำนวนวลี ส่วน “บาท” เป็นกริยาวลีที่บอกมาตราเงินโดยเป็นลักษณนาม

3.1 กริยาวลีที่มีส่วนขยายเป็นบุพบท

คำกริยาที่มีส่วนขยายของบุพบท คือกริยาวลีที่มีโครงสร้างคำเชื่อมโยงกับกรรมที่เป็นกริยา โดยคำกริยามักอยู่ส่วนหน้าของของบุพบทวลีเสมอ ดังตัวอย่างที่ปรากฏในจารึกเมืองพะเยา เช่น “ยินดีในศาสนา” บุพบทวลีจะเป็นส่วนขยายคือคำว่า “ใน” จะขยาย “ศาสนา” ที่เป็นกรรมส่วนคำว่า “ยินดี” จะแสดงเป็นส่วนหลักของประโยค ดังตารางแสดงส่วนหลักของกริยาวลี ที่มีส่วนขยายเป็นบุพบท ดังนี้

ตาราง 6 กริยาวลีที่มีส่วนขยายเป็นบุพบท

ลำดับ	กริยาวลี			
	ข้อความที่ปรากฏ ในจารึกพะเยา	ส่วนหลัก คำกริยา	ส่วนขยาย บุพบทวลี	ทะเบียนจารึก
1	มักทุกเมื่อทวัน	มัก	เมื่อ	พย.47/1/18
2	ยินดีในศาสนา	ยินดี	ใน	พย.28/1/14
3	อนุโมทนาด้วยสรชา	อนุโมทนา	ด้วย	พย.45/2/5

3.2 กริยาวลีที่มีส่วนขยายเป็นวิเศษณ์วลี

คำวิเศษณ์วลี เป็นส่วนทำหน้าที่ขยายคำนาม สรรพนาม กริยา หรือคำวิเศษณ์เช่นกัน เพื่อให้โครงสร้างของประโยคมีใจความที่สมบูรณ์ ในจารึกเมืองพะเยาคำวิเศษณ์วลีจะเป็นส่วนขยาย

ของคำกริยาวิเศษณ์ที่เป็นส่วนหลัก โดยคำกริยาวิเศษณ์จะปรากฏท้ายคำนาม คำสรรพนามของคำกริยาวิเศษณ์ ซึ่งวิเศษณ์วิเศษณ์จะมาเป็นส่วนเชื่อทำให้เกิดใจความใหม่ที่สมบูรณ์ขึ้นมา เช่น

ตาราง 7 กริยาวิเศษณ์ที่มีส่วนขยายเป็นวิเศษณ์วิเศษณ์

ลำดับ	กริยาวิเศษณ์			
	ข้อความที่ปรากฏ ในจารึกพะเยา	ส่วนหลัก คำกริยา	ส่วนขยาย วิเศษณ์วิเศษณ์	ทะเบียนจารึก
1	เห็นงามยินดีนัก	ยินดี	นัก	ลพ.24/1/8
2	จักหื้อเสถียร	หื้อ	เสถียร	พย.46/1/11

3.3 กริยาวิเศษณ์ที่มีส่วนขยายเป็นปริมาณวิเศษณ์

กริยาวิเศษณ์ปริมาณหรือกริยาวิเศษณ์บอกจำนวน คือ ลักษณะนามที่กล่าวถึงจำนวนของกรรมของประโยค โดยโครงสร้างจะอยู่ในตัวไวยากรณ์บ่งชี้กรรม ในจารึกเมืองพะเยาหน่วยของปริมาณวิเศษณ์จะอยู่ในส่วนขยายของกริยาวิเศษณ์ ซึ่งหน่วยโครงสร้างของกริยาวิเศษณ์จัดอยู่เป็นส่วนหลักของกรรมหรืออยู่ในส่วนหน้าและหลังของกรรมก็ได้ คำปริมาณวิเศษณ์จึงจัดว่าเป็นรูปของส่วนขยาย ดังตารางแสดงส่วนหลักของกริยาวิเศษณ์ ที่มีส่วนขยายเป็นปริมาณวิเศษณ์ ดังนี้

ตาราง 8 กริยาวิเศษณ์ที่มีส่วนขยายเป็นปริมาณวิเศษณ์

ลำดับ	กริยาวิเศษณ์			
	ข้อความที่ปรากฏ ในจารึกพะเยา	ส่วนหลัก คำกริยา	ส่วนขยาย ปริมาณวิเศษณ์	ทะเบียนจารึก
1	มี 15 เรือน	มี	15	พย.3/1/12
2	ผิตาย 30	ตาย	30	พย.59/2/5
3	สามเฝ้าซื้อ 1150 เงิน	ซื้อ	1150	พย.10/2/9

8. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษากริยาวิเศษณ์ในจารึกพะเยาดังกล่าว สามารถจำกัดความได้ว่า กริยาวิเศษณ์ คือ คำกริยาเดียวและคำกริยากับส่วนขยาย ที่เข้ามาทำหน้าที่ขยายส่วนของประโยคชนิดใดชนิดหนึ่ง คือ หน่วยกรรมกริยา หน่วยกรรมกริยา และหน่วยทวิกรรมกริยา กริยาวิเศษณ์ประกอบด้วยโครงสร้าง 3 ส่วน คือ ส่วนหลักของกริยาวิเศษณ์ ส่วนเสริมของกริยาวิเศษณ์ และส่วนขยายของกริยาวิเศษณ์ โดย

แต่ละส่วนของกริยาวลีนั้นจะมีองค์ประกอบที่แตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับลักษณะความสัมพันธ์ทางโครงสร้างของไวยากรณ์

9. อภิปรายผลการวิจัย

ในการอภิปรายผล นั้นประเด็นเรื่องส่วนหลักของกริยาวลี ส่วนหลักที่เป็นกริยาเดี่ยว ในจารึกพะเยา พบคำกริยาเดี่ยวเฉพาะ อกรรมกริยา สกรรมกริยา และทวิกรรมกริยาเท่านั้น ส่วนหลักที่เป็นกริยาเรียง ในจารึกพะเยาพบส่วนหลักที่เป็นกริยาเรียงอยู่เป็นจำนวนมากและกริยาเรียงในจารึกพะเยาจะเรียงคำกริยาในลักษณะคำที่คล้ายคลึงกัน เช่น ดับ วาย ตาย คือทั้งสามคำนี้มีความหมายว่า “ตาย” เหมือนกัน

ประเด็นเรื่องส่วนเสริมของกริยาพบส่วนเสริมของกริยา 3 ประการ คือ คำช่วยกริยา คำปฏิเสธ กรรมตรง ไม่พบส่วนเสริมอื่น ๆ เช่นกรรมรอง หรือหน่วยเติมเต็มและโครงสร้างประโยคในจารึกพะเยาไม่ซับซ้อนยุ่งยาก บางคราวใช้หน่วยประธาน และคำขยายประธานเพื่อแสดงประโยคเท่านั้น เช่น “นายหลาสิครวัหนึ่งได้ไ้ตนเป็นข้าพระเจ้าในพุทธศาสนา สามเกิงครวัหนึ่ง ฉางเลาครวัหนึ่ง ปากโสมครวัหนึ่ง ญาแก้วครวัหนึ่ง ญาแก่นครวัหนึ่ง ญาอาบครวัหนึ่ง คำเหล่าครวัหนึ่ง ฯลฯ” (พย.10/2/1-10) เป็นต้น

10. ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาจารึกพะเยานอกจากการศึกษากริยาวลีแล้วผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการศึกษาส่วนประกอบของรูปคำ หรือ ไวยากรณ์และความเปลี่ยนแปลงของไวยากรณ์เพราะภาษาและตัวอักษรในจารึกพะเยาได้รับอิทธิพลจากอักษรสมัยสุโขทัยดังนั้นกระบวนการการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากพุทธศตวรรษหนึ่งไปสู่พุทธศตวรรษหนึ่งย่อเกิดประจักษ์ขึ้นและเมื่อศึกษาก็จะทราบกระบวนการการเปลี่ยนแปลงทางภาษาจากอดีตสู่ปัจจุบันมีกระบวนการอย่างไร

11. บรรณานุกรม

กึ่งกาญจน์ เทพกาญจนา . (2559). Grammaticalization กระบวนการกลายเป็นรูปไวยากรณ์.

กรุงเทพมหานคร : โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ ฝ่ายวิจัย คณะอักษรศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธวัช ปุณโณทก. (2549). **อักษรไทยโบราณลายสือไทย และวิวัฒนาการอักษรของชนชาติไทย**.

กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2553). **วิวัฒนาการภาษาไทยและอักษรไทย**. กรุงเทพฯ :

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นworรณ พนธเมธา. (2554). **ไวยากรณ์ไทย**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2546**. กรุงเทพฯ :

นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.

_____. (2553). **พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ประยุกต์)**

ฉบับ ราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์.

วิจิตรนั ภาณุพงศ์. (2544). **ทฤษฎีไวยากรณ์**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

12. คำขอบคุณ

การทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คณาจารย์มหาวิทยาลัยพะเยาที่คอยช่วยเหลือและ
คอยให้คำปรึกษา งานวิจัยในครั้งนี้ได้สำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณสถาบันวิจัยญาณ
สังวรที่ได้อนุเคราะห์ในการตีพิมพ์ในครั้งนี้